

[Aage Fogh.]

teter, der er anbragt fra staten, og købs- eller salgssummen. Derfor sker det i stor udstrækning, at det er folk med mange penge, der sikrer sig disse statsejendomme, mens statshusmændenes børn spærres ude; og da udstykningen ikke er særlig stor i øjeblikket. — jeg kunne ønske den betydeligt udvidet på dette område —, betyder det selvfølgelig i praksis, at statshusmændenes børn i stor udstrækning må forlade landbruget.

Jeg ville i og for sig finde det rimeligt, om der foretoges visse ændringer på dette område, og jeg har i så henseende et par bestemte spørgsmål til den højtærede landbrugsminister: for det første om han vil overveje at give lidt mere tillægslån, end man har givet tidligere — jeg tror, det kan gøres uden nogen som helst risiko for staten —, og for det andet om han vil overveje at give tilladelse til, at den fader, der sælger sin ejendom til en søn eller til en ung landmand, som ellers opfylder de betingelser, der stilles for at kunne få statshusmandsbrug, kan tinglyse en prioritet i ejendommen. Jeg tror, de ting var værd at overveje, og jeg vil anse det for givet, at det, hvis det gennemføres i nogen udstrækning, vil være medvirkende til at ændre de forhold, som vi nu kender ude fra praksis. Jeg venter, at den højtærede landbrugsminister i løbet af ganske kort tid fremsætter forslaget til udlånsloven for statshusmænd for det kommende år, og jeg vil tro, at man ved samme lejlighed kunne diskutere de problemer, jeg her har rejst.

Derefter et par ord om statens øvrige udlånsvirksomhed. Ifølge regnskabet og budgettet er det sådan, at staten er blevet den store udlåner, og jeg er under min system med disse ting stødt på nogle praktiske eksempler, som jeg gerne vil have lov til at fremdrage; de viser, på hvilken måde staten indgår i udlånsvirksomheden.

Der averteres for tiden i københavnske blade med rækkehuse dels ved Roskilde, dels i Københavns omegn. Jeg meldte mig forleden som køber og spurgte på et 5 værelses rækkehus, der kunne købes for 68 000 kr. I dette rækkehus havde kredit- og hypotekforening tilsammen anbragt 17 500 kr., medens staten havde anbragt 30 500 kr. Jeg spurgte også på et lidt mindre rækkehus med 4 værelser; dette udmærkede rækkehus kunne købes for

56 000 kr. Her var kredit- og hypotekforening inde med 15 000 kr., medens staten var inde med 25 000 kr.

Er det rimeligt, at vi opretholder en tilstand, hvorefter de institutioner, der oprindeligt havde til opgave at formidle udlånsvirksomheden, stiller lån til rådighed, der ikke engang dækker grunden og kælderen, medens staten må overtage alt det andet? Jeg anser hele den udvikling, vi her er inde i, for at være ganske overordentlig farlig. Jeg rejste spørgsmålet i fjor overfor den højtærede landbrugsminister — da drejede det sig kun om et problem indenfor landbruget —, og jeg henstillede til ministeren at lade nedsætte enten et udvalg eller en kommission, der fik til opgave at undersøge mulighederne for at inddrage de oprindelige låneinstitutioner i dette arbejde, og henstillede samtidig at undersøge mulighederne for at finde fastere former for de såkaldte Marshalllån. Men den højtærede landbrugsminister var, for at sige det mildt, ikke særlig velvillig og fandt ingen anledning til, at man undersøgte disse problemer.

Jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til nu at rejse spørgsmålet overfor den højtærede finansminister. Jeg tror, det i høj grad vil være påkrævet, at man får undersøgt — om det skal være i et udvalg eller en kommission, er mig i og for sig ligegyldigt — til bunds mulighederne for at inddrage både kreditforeninger og hypotekforeninger, og også banker og sparekasser, i denne udlånsvirksomhed i langt større udstrækning, end tilfældet er indtil nu. Skulle det vise sig ved disse undersøgelser, at mulighederne ikke foreligger, sådan at vi må regne med, at det ud i fremtiden stadigvæk må være staten, der skal overtage hele denne forretning, er det mit bestemte indtryk, at den organisation, vi har i dag, ikke kan holde. Der er altfor langt fra den røde bygning på Slotsholmen til låntagerne i Vestjylland til, at det kan fungere på tilfredsstillende måde. Der må findes andre veje, der må, såvidt jeg kan se, skabes mulighed for en decentralisation af hele denne virksomhed, og jeg vil derfor benytte lejligheden til at spørge den højtærede finansminister, om regeringen vil være villig til at lade disse problemer undersøge til bunds. Hvis det viser sig, at man ikke kan komme den vej frem, som jeg synes vil være den mest naturlige: at